

Vrabac ¹
Guča Gora
Nova godina 1965.

I

Dobro veče želim svima
koliko vas ovdje ima.
Stari, mladi i maleni
pjeva Vrabac omiljeni.

II

Ja sam Vrabac ptica mio
u selo sam doletio.
Doletio ovih dana
da otpjevam svima vama.

III

Nosim vijesti pjesme slažem
i vama ću da dokažem.
Da dokažem vama svima
šta sve novo kod nas ima.

IV

Prvo ću vam ovo reći
kad se šljiva poče peći.
Nastala je borba prava
ko će više da ne spava.

V

Taj vam poziv lagan nije
upitajte Šarić Mije².

Mijo će vam pravo reći
kako treba šljivu peći.

VI

Hoćeš blagu ili ljutu
pitaj Miju za uputu.
Ako Mijo nešto slaže
Picija³ će da vam kaže.

VII

Ovo su vam dva mladića
komisija svakog pića.
Kakve cure kakva prela
kod kazana sad je sjelo.

VIII

Jer rakije kad imaju
oni cure ne gledaju.
Nek' je lijepa kao lađa
rakija je za njih slađa.

IX

Mijo pita svako dite
gdje je kazan druga Pinte⁴.
Na prelu je kažu bio
i u Most se priselio.

X

'Ajde Zvonko⁵ sve saberi
i Piciji na aberi.
Odma' brže nek' se spremi
neka dođe odmah k meni.

XI

Ako neće odmah saći
radnika ću drugog naći.
Picija je vjeran bio
pa je odma' doletio.

XII

Peti minut nije proš'o
na zbornu mjesto već je doš'o.
Zbornu mjesto k'o i prije
to je kuća Šarić Mije.

XIII

Hajde Zvonko i požuri
na aberi drugu Đuri⁶.
Nek' se i on odma' spremi
neka dođe dole k meni.

XIV

I Đuro je vjeran bio
pa je odmah doletio.
'Ajde Zvonko i pohiti
na aberi drugu Pinti.

XV

Ti mu reci šta je novo
dolazi mu društvo ovo.
I polako neka radi
jer su ovo momci mladi.

XVI

I tako je ova grupa
prolazila preko rupa.
Do firme je teško doći
jer kroz trnje treba proći.

¹ Sačuvao i ustupio Augustin Matković – Ugo (1941-2018). "Glavne uloge" u Vrapcu su posebno označene. Mjesta radnje su gučogorske lokacije: Klisa, Paraće, Brižina, Most i Dar a ima nešto događanja i u susjedstvu tijekom 1964. godine

² Mijo (Mijin) Šarić - Mišura (1940-1969)

³ Ivica Petrušić - Picija

⁴ Pero Lovrinović - Pinto (1933-2005)

⁵ Zvonko Lešić (1942-2023)

⁶ Juro Martinović – Đuro (sahranjen na Pravuljama)

XVII

Poslovoda zna se ko je
upozori momke svoje.
Momci moji popit' nema
dok se pos'o ne posprema.

XVIII

Kod kazana on je stao
i raspored svima dao.
Ode Mijo cipat drva
dok Picija kazan čuva.

XIX

Zvonko nam je loše sreće
stalno mora da okreće.
I društvo se cijelo složi
da drug Đuro vatru loži.

XX

A kad prva poče teći
stade Mijo da se dreči.
Bašica je kažu jaka
popit ćemo od meraka.

XXI

Prvi litar brzo stiže
drug Picija flašu diže.
Zdrav da si mi družu Mijo
i sutra mi ovdje bio.

XXII

Lipa flaša lipo oko
dede' popi družu Zvonko.
Hajde popi i požuri
i nazdravi drugu Đuri.

XXIII

Hajde Đuro ti pohiti
i nazdravi drugu Pinti.

Živio nam dragi gazda
dabogda nam pio vazdan.

XXIV

I tako su momci mili
lijepo noći koristili.
Mjesto cura mjesto prela
kod kazana sad su sijela.

XXV

Al' najednom Pinto skoči
da im flašu tu natoči.
I stavi je on u kesu
kada krenu da ponesu.

XXVI

Sjedili su ovdje malo
dok je podne zakucalo.
Ali podne kad je bilo
društvo je se priselilo.

XXVII

Krenuo je prvi Mijo
za njim Zvonko i Picija.
I tako je društvo ovo
našlo sebi mjesto novo.

XXVIII

I to mjesto loše nije
to je kuća Šarić Mije.
Lipo ih je počastio
livaču im ponudio.

XXIX

Pojed' te mi moji gosti
kod mene se danas posti.
Da vam dadem malo luka
da vas prije prođe muka.

XXX

Kad je sutra dan svanuo
Vrabac im je doletio.
Momci moji šta mislite
šta se boni ne ženite.

XXXI

Poženite cure naše
nek' ne stare kao snaše.
Godine im propadaju
al' se jadne ne udaju.

XXXII

Razglasite boni svuda
nek' se makar koja uda.
Jer takve su one sreće
da u druga sela neće.

XXXIII

Svaka veli neću moći
svojoj mami uvijek doći.
Jer u Potkraj koja pođe
rijetko svojoj mami dođe.

XXXIV

I tako su cure ljute
zbog udaje zabrinute.
Zato Vrabac moli sviju
da iz ploske sad ne piju.

XXXV

Jer je ploska duga vijeka
treba dugo da se čeka.
I ovo vam treba znati
godišnje su jedni svati.

XXXVI

Sve je ovom kriva moda
svaka cura s jednim oda.
Odmicanja nema više
vremena se izm'jeniše.

XXXVII

Vrabac vam je sinoć stao
sa Paraća pogledao.
Sjede cure cijele noći
'oće li im nek' doći.

XXXVIII

'Čeri mila spavat 'ajde
džaba čekaš nema fajde.
Da je htio već bi doš'o
vidi svjetlo ne bi proš'o.

XXXIX

Nek' sad znate da je tako
da curama nije lako.
Še'set peta bit će bolja
udat će se makar koja.

XL

Poslušajte sada mene
naročito stare žene.
Naši momci dobro znaju
kad ih žene klevetaju.

XLI

Paz'te ljudi šta se desi
Lešić Ljuba⁷ lebac mijesi.
Kako lebac zamijesila
bifeu se okrenula.

XLI

Bifeu se okrenula
i svatove opazila.
Spazi Ljuba čudne svate
bifedžije Selak Ante⁸.

⁷ Ljube Lešić rođena Rajić (1916-2005)

⁸ Dugogodišnji gučogorski bifedžija Anto Selak - Antuka (1928-1988)

XLII

Kako svate opazila
niz selo se uputila.
Ostade joj lebac mali
ode selom da telali.

XLIII

Ispred kuće žene stale
kad su Ljubu ugledale.
Žene drage šta je ovo
nosi Ljuba nešto novo.

XLIV

Druge moje 'ajte meni
Antuka se eno ženi.
Svatovi mu tuđe vjere
Bog da prosti drage žene.

XLV

Tu je Rašid⁹, Mujo, Imbo¹⁰
a i Bilkić¹¹ stid ga bilo.
Sa njima su i Antuka
drage žene i Matuka¹².

XLVI

Kroz selo su svati prošli
pod Brižinu sretno došli.
Na Brižinu istrčalo

⁹ Poštar Rašid Hodžić iz Bandola

¹⁰ Lokalni mesari i polubrača Mujo i Imbo Tarakčija iz Maljina

¹¹ Jozo Grganović (1932-1969) sin Mare-Bilke rođene Stipić (1910-1991)

¹² Mato Matković - Matuka (1910-1970)

sve veliko pa i malo.

XLVII

Stotinu ih ništa manje
i dvi tetke¹³ jadne Janje¹⁴.
A iz kuće Zore¹⁵ kuka:
Oj Antuka kakva bruca!

XLVIII

Od kuće mi vodi svate
svekrva¹⁶ mi ne da za te.
Zove Anto svoje svate
u kolonu da se sjate.

XLIX

I bifeu da se kreće
jer im mlada stvarno neće.
Smijali se svi bez veze
po cesti su stale meze.

L

A posljednja meza jeste
pred bifeom na sred ceste.
Viktor¹⁷ nosi flašu prvi
a Pokiža¹⁸ mezu drži.

¹³ Tetke su bile Grganovića roda: Luca-Grganuša udata Petrušić i Ane-Anača udata Sluganović (1898-1969)

¹⁴ Janjka-Janja (1926-1984) je bila Antukina zakonita žena

¹⁵ Nova mlada je trebala biti ratna udovica Kata Lovrinović (1916-2006) rođena Stojak poznatija kao Zora ili Crnovca po mužu Ivanu Lovrinoviću - Crnom (1913-1942)

¹⁶ Ana Lovrinović rođena Šarić

¹⁷ Viktor Pjanić (1928-1988)

LI
Na Klisi su žene stale
i svatove dočekale.
Izgubile žene nadu
idu svati a ne vode mladu.

LII
Rušpica¹⁹ je naprijed stala
i Antuku dočekala.
O Antuka dijete milo
gdje je mlada sram te bilo!

LIII
Dosta ima udovica
kojim prija šljivovica.
Istaknuta jedna ima
poznata je nama svima²⁰.

LIV
Ta bi dala za dva litra
okomanu vreću žita.
I mlinari uvijek uda
i mišine nosa svuda.

LV
U mlin nosi dosta žita
al ne vrati brašna ništa.
Ostavi ga kod onije'
i zamjene za rakije.

LVI

Rakije joj te iznesu
i brašno joj sve istresu.
I polako krene kući
šljivovicu da izruči.

LVII
Jednog dana bješe lipo
žetalice zvao Stipo²¹.
Pozvao je curu jednu
žetalicu dobro vrijednu²².

LVIII
Nije treb'o hvalit Stipo
da su one žele lipo.
Sm'jale se cijelog dana
neće biti dobro s nama.

LIX
Na večeru kad su bile
i kući se uputile.
Susrelo ih društvo tako
bilo im je naopako.

LX
Čulo je se čak po Daru
kako Mirko²³ tuče Maru.
Ču Šoljuša²⁴ ove bruke
u ćurdiju stavi ruke.

LXI
Uputi se prema cesti
da ispita šta se desi.
Ide Mare i sve kuka

a Šoljuši došla muka.

LXII
Ja izgubi svoju sreću
udati se nikad neću.
Kćeri mila kući 'ajde
džaba kukaš nema fajde.

LXIV
Ima cura bolje sreće
al' ih opet niko neće.
Sve će vrijeme brzo proći
a pravi će opet doći.

LXV
Vrabac vam je skoro iš'o
Novi Travnik sav obiš'o.
Tražio je tri mladića
o kojim se često priča.

LXVI
Tu ih nije mog'o naći
u Nević-Polje mor'o saći.
Našao ih kod Okića
pred njima je svakog pića.

LXVII
Bečar diže čašu prvi
Ugo²⁵ više 'ajmo curi.
A Slavko²⁶ je jedva čeko
da bi i on nešto rek'o.

LXVIII

Loše ćemo biti sreće
u kuću nam dati neće.
Običaj je u njih takav

¹⁸ Anto Pašalić - Pokiža (1927-1988)

¹⁹ Ruža Martinović – Rušpica (1889-1980)

²⁰ Misli se na Lucu Petrušić - Bojušicu

²¹ Stipo Pjanić-Petrušić

²² U daljem tekstu Mare Nikolić

²³ Mirko Rajić - Mađarev (1939-1980)

²⁴ Jage Nikolić - Šoljuša (1902-1985) je Marina majka

²⁵ Augustin Matković - Ugo

²⁶ Slavko Smiljanić (1941-1979)

zakasniš li ne idi na vrata.

LXIX

Za to vrijeme šta smo pili
sat i po smo izgubili.
Zakasniš li nećeš ući
okreni se hajde kući.

LXX

Tu bečara ostaviše
raspored mu sastaviše.
Slavko znade svoje mjesto
a Ugo je kren'o desno.

LXXI

Nisu oni dugo bili
brzo su se povratili.
Ide Ugo i sve kuka
a Slavku je došla muka.

LXXII

Trećeg gosta²⁷ oni zovu
da mu kažu novost ovu.
Nama nije dalo ući
spremimo se 'ajmo kući.

LXXIII

Nije meni ni do kuće
sa curom sam bio juče.
Gospo'ski se oni nose
naše cure ne podnose.

LXXIV

Kažu blato neće kući

to je ono što ih muči.
Roditelje zabaciše
radi blata a i kiše.

LXXV

Mjesec dana skoro prođe
rijetko koji kući dođe.
Za njih treba taksi zvati
da ih vidi mila mati.

LXXVI

To momcima nije jasno
kajat će se bit će kasno.
Sad na znanje nek' je svima
da i kod nas takvih ima.

LXXVII

U selu je društvo UKI
predsjednik je Jozo Lukin²⁸.
Kovačan je dobar dečko
po imenu zvani Fečko²⁹.

LXXVIII

Njega žene uvijek fale
jer on nosi naočale.
Evo sada zadnje tačke,
Fabeša³⁰ se boji mačke.

LXXIX

A sad redom svi oproste
spomenuti ovdje što ste.
Sve će vrijeme brzo proći

Vrabac će vam opet doći.

LXXX

Neće proći malo vrijeme
don'jet ću vam nove teme.
Pripazite svaki sebe
da vas Vrabac ne ogrebe.

LXXXI

A sada se s vama dijelim
i sretnu vam novu želim.
Sproved' te je u veselju
ispunite svoju želju.

Autor: Vrabac³¹

²⁸ Jozo Martinović - Mamuša, brat ranije spomenutog Đure. Otac im se zvao u stvari Anto a nadimak mu Luka (1878-1955).

²⁹ Jozo Matković - Fečka

³⁰ Fabijan Mišković - Fabeša

³¹ Dugodišnji autori Vrapca su bili Ivica Petrušić - Picija i Ivo Bjelobrck - Pile

²⁷ Vjerojatno se radi o ranije spomenutom Piciji.